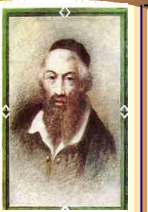

רבינו יוסף קארו זיע"א
 בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
 גמ"א מפורסם עליו צאת חובבא
 רב נוסף שנת דלא שיליה לשיבז
 ושם מנוחיו כבוד
 (שם אביו ר' אפרים זיל)

האם אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"?

אורח חיים החדשי
 לימוד שולחן ערוך אורח חיים
 לכל החודש - ח' עמודים ליום
 כל השנה "הלכות" ב"כל יום"
 מובטח לו שהוא "בן עולם הבא"!

רבינו משה איסרליש זיע"א
 בעל מחבר ספי "דמ"א"
 גמ"א מפורסם עליו צאת חובבא
 רב נוסף שנת דלא שיליה לשיבז
 ושם מנוחיו כבוד
 (שם אביו ר' אפרים זיל)

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד. כדי שיוכיחני התלמוד לידו מעשהו. ולידי מדות ישראל. ולידי דיעת התורה.
 ונהניני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדנ"י מתנחלים יאהדונה"י
 על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביהודא שלים בשם כל ישראל.

כל לחודש

הלכות חול המועד

- סימן תקל – חול המועד אסור בקצת מלאכות, ובו סעיף אחד**
- א.** חול המועד אסור בקצת מלאכות ומותר במקצתן. הגה: לפי צורך הענין שהיה נראה לחכמים להתיר:
- סימן תקלא – דיני גילוח בחול המועד, ובו ח' סעיפים**
- א.** מצוה לגלח בערב יום טוב:
- ב.** אין מגלחין במועד אפילו אם גילח קודם מועד:
- ג.** אפילו אם היה אנוס ומפני כך לא גילח בערב מועד אינו מגלח במועד והוא הדין למי שהיה חולה ונתרפא במועד:
- ד.** ואלו מגלחין במועד מי שיצא מבית השביה ולא היה לו פנאי לגלח קודם המועד ומי שיצא מבית האסורים ואפילו היה חבוש ביד ישראל שהיו מניחין לו לגלח וכן המנודה שהתירו לו ברגל וכן מי שנדר שלא לגלח ונשאל על נדרו ברגל וכן הבא ממדינת הים בחול המועד או שבא בערב הרגל ולא היה שהות ביום לגלח והוא שלא יצא מארץ ישראל לחוץ לארץ לטייל:
- ה.** אף על פי שהתירו להסתפר לא יסתפר ברשות הרבים אלא בצנעה:
- ו.** קטן מותר לגלח במועד אפילו נולד קודם הרגל (ואפילו בפרהסיא שרי) (וכן משמע ממרדכי):
- ז.** אבל שחל שביעי שלו בשבת ערב הרגל מותר לגלח בחול המועד. הגה: מי שהמיר

- דתו וחזר בתשובה ודרכו לגלח מותר לגלח במועד (תרומת הדשן סימן פ"ז):
- ח.** כל אדם מותר ליטול שפה בחול המועד. הגה: אפילו בפרהסיא ומותר לחוף ולסרוק ראש במועד אף על פי שמשיר שער ואין בזה משום גילוח (מרדכי ריש מועד קטן):
- סימן תקלב – דין נטילת צפרנים בחול המועד, ובו ב' סעיפים**
- א.** מותר ליטול צפרנים בין דיד בין דרגל אפילו במספרים. הגה: אבל יש מחמירין ואוסרים וכן הוא המנהג להחמיר שלא ליטלן בין בסכין בין במספרים אם לא לצורך מצות טבילה שנוטלן כדרך בחול (סמ"ק ותוספות):
- ב.** כל רפואה מותר בחול המועד:
- סימן תקלג – מלאכות המותרים בחול המועד, ובו ח' סעיפים**
- א.** מותר לטחון קמח לצורך המועד אפילו כיון מלאכתו במועד ולקוץ עצים מהמחומר ולהטיל שכר בין של תמרים בין של שעורים לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ומיהו אין צריך לצמצם אלא עושה בהרווחה ואם יותיר יותיר אבל לא יערים לטחון או לעשות (שכר) יותר ככוונה או אם יש לו קמח (או שכר ישן) לא יערים (לעשות אחר) ויאמר מזה אני רוצה אבל אם יש לו לחם מותר לטחון (לפת) דפת כמה עדיף (והוא הדין בשכר אם החדש עדיף בלא הערמה שרי) (המגיד פרק ד):
- ב.** מותר לעקור פשתן מפני שראוי לכסות בו את האוכלים ולעקור כשות שראוי להטיל בו שכר לצורך המועד ולעקור שושמויין שהיבשים שבו ראויים לאכול מיד:
- ג.** פירות שנתבשלו קצת ונאכלים על ידי הדחק מותר ללקטן כדי לאכלן ואם

- לקטן לאכלן והותר וחושש שמא יתלעו אם לא יכבשם להוציא ליחה מהם יכול לכבשם אבל אסור ללקטם תחלה כדי לכבשם ואם הוא דבר שאינו נמצא אחר המועד מותר לקנותו ולכבשו:
- ד.** צד אדם דגים כל מה שיכול לצוד ומולח הכל במועד שהרי אפשר שיאכל מהם במועד אם יסחוט אותם בידו פעמים רבות עד שיתרככו (ומותר לצודן בפרהסיא שניכר לכל שהוא לצורך המועד) (מרדכי):
- ה.** כל מלאכות שהם לצורך המועד כשעושין אותם אומניהם עושין בצנעה כיצד הצידים (של חיות ועופות) והטוחנין והבוצרים למכור בשוק הרי אלו עושים בצנעה לצורך המועד. הגה: ומותר לחלוב הבהמה אפילו שלא לצורך המועד דהוי דבר האבד (תרומת הדשן סימן קנ"ג ובית יוסף):
- סימן תקלד – דיני כיבוס בחול המועד, ובו ג' סעיפים**
- א.** אין מכבסין במועד ואלו שמכבסין הבא ממדינת הים והיוצא מבית השביה ומבית האסורים ומנודה שהתירו לו חכמים ברגל ומי שנדר שלא לכבס ונשאל ברגל והתירו לו ומטפחות הידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג ובגדי קטנים ובעלת הכתם שנמצא במועד ומי שאין לו אלא חלוק אחד וכולם מכבסין כדרך אפילו בנתר ואהל (פירוש מיני בורית) ובפרהסיא על גבי הנהר. הגה: מיהו לא יכבסו רק הצריך להן דהיינו חלוק אחד (מרדכי והגהות אשרי פרק אלו מגלחין) מיהו בגדי הקטנים ביותר דהיינו אותן שמלפפים בהם ומשתינים ומוציאין רעי בהם מותר לכבס ד' וה' בפעם אחת כי צריך להרבה מהם כל רגע והא דמותר לכבס בפרהסיא היינו

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך נמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. וזוהי ה"היות "בן עולם הבא". נא תפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. וכלל החברים וידידים. וזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים עמוד א זוכה לפרנס צדיקים!

דוקא כשרוחץ על גבי הנהר משום דמתכבס יותר יפה על גבי הנהר אבל אם אינו כובס על גבי נהר לא יכבס רק בצנעה ולא בפרהסיא, כן נראה לי:

ג. כל כלי פשתן מותר לכבסן ולא נהגו כן והוה ליה דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור אי אתה רשאי להתירם בפניהם:

ג. מביאין מבית האומן כלים שהם לצורך המועד כגון כרים וכסתות וצלוחיות אבל כלים שאינם לצורך המועד כגון מחרישה או צמר מבית הצבע אין מביאין ואם אין לאומן מה יאכל נותן לו שכרו ומניחן אצלו ואם אינו מאמינו מניחן בבית הסמוך לו ואם חושש שמא יגנבו מפנן לחצר אחרת אבל לא יביאם לביתו אלא בצנעה:

סימן תקלח – שלא לפנות מחצר לחצר בחול המועד, ובו ג' סעיפים

א. אין מפנין מחצר לחצר אפילו מכעורה לנאה ולא לפנות דירתו ולא לפנות כליו שאינם לצורך המועד. הגה: וכל שכן שאסור להסיע ממונו מעיר לעיר (מרדכי פרק מי שהפך) אבל מפנה הוא מבית לבית באותה חצר באותו חצר ואם אין הבתים פתוחים לחצר אלא למבוי יש אומרים שמבית לבית הסמוך לו מותר. הגה: ואם מתירא מחמת גניבה בחצר שדר שם מותר אפילו מחצר לחצר המשתמר ואפילו מעיר לעיר בדבר האבד שרי (הגהות אשרי ומרדכי):

ב. יש מתירים לפנות מחצר של אחר לחצר שלו ואפילו מנאה לכעורה:

ג. הזבל שבחצר אסור להוציא אלא יסלקנו לצדדים ואם נתרבה עד שנעשה חצר כרפת מוציאין אותו לאשפה:

סימן תקלו – כל צרכי בהמה מותר לעשות בחול המועד, ובו ד' סעיפים

א. מי שצריך לרכוב במועד לטייל או לצורך המועד ולא נסה ללכת ברגליו יכול ליטול צפרני הסוס ולתקן ברגליו והאוכף והרסן וכל צרכי רכיבה ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד. הגה: ומותר לרכוב במועד אפילו מעיר לעיר אפילו בחנם וכן נהגו אלא שאסור לתקן צרכי הרכיבה אם אינו רוכב לצורך או לטייל (בית יוסף):

ב. מותר לסרוק הסוס כדי ליפותו:

ג. אין מרביעין בהמה במועד אבל מקוזין לה דם ואין מונעין ממנה כל רפואה אפילו אם יש בה מלאכה:

ד. אין מושיבין תרנגולת על הביצים לגדל אפרוחים ואם הושיבה קודם המועד וברחה מעליהם יכול להחזירה (אבל אסור להושיב אחרת אפילו מתה הראשונה) (בית יוסף) והוא שיהיה לו בתוך ג' ימים לבריחה:

סימן תקלז – דין מלאכת דבר האבד, ובו ט"ז סעיפים

א. דבר האבד מותר לעשותו בחול המועד בלא שינוי (מיהו בכל מה דאפשר להקל בטרחה יעשה) (כל בו) לפיכך בית השלחין (פירוש הארץ הצמאה) שהתחיל להשקותה קודם המועד מותר להשקותה שכיון שהתחיל להשקותה קודם לכן אם לא ישקנה עכשיו תפסד אבל שדה הבעל שאין משקין אותה אלא להשביחה יותר אסור להשקותה:

ב. אפילו בבית השלחין לא התירו אלא היכא דליכא טרחא יתירא כגון מן המעיין בין חדש בין ישן שהוא ממשיכו ומשקה אבל לא ידלה וישקה מן הבריכה או ממי הגשמים מקובצים מפני שהוא טורה גדול אפילו ערוגה אחת חציה גבוה וחציה נמוך אין דולים ממקום נמוך להשקות מקום גבוה:

ג. נהרות המושכין מן האגמים מותר להשקות מהם בית השלחין במועד והוא שלא פסקו וכן הבריכות שאמת המים עוברת ביניהם מותר להשקות מהן וכן בריכה שנטפה מבית השלחין ועדיין היא נוטפת מותר להשקות ממנה בית השלחין אחרת והוא שלא פסק המעיין המשקה בית השלחין העליונה:

ד. ירקות שרוצה לאכלן במועד יכול לדלות מים להשקותן כדי שישגדלו ויהיו ראויים למועד אבל אם אינו רוצה לאכלן במועד ועושה כדי להשביחן אסור:

ה. אין עושים החריצים שבעיקרי הגפנים כדי שיתמלאו מים ואם היו עשויות ונתקלקלו הרי זה מתקנן במועד (אבל אסור להעמיקן יותר מבראשונה) (המגיד פרק ח):

ו. אמת המים שנתקלקלה מתקנין אותה היתה עמוקה טפה חופר בה עד ששה היתה עמוקה טפחיים מעמיקה עד שבעה:

ז. מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את כל השדה ואם היתה שדה לחה מותר להשקות את כולה:

ח. אסור לפתוח מקום לשדה כדי שיכנסו בה מים להשקותה ואם עושה כדי לצוד דגים כדי לאכלן במועד כגון שפותח למעלה מקום שיכנסו ולמטה מקום שיצאו מותר:

ט. אסור להשוות השדה לצורך חרישה ואם ניכר שמכוין כדי לדוש לצורך המועד כגון שמשוה כולה מותר:

י. אסור ללקט עצים מן השדה ליפותו לחרישה ואם ניכר שמכוין לצרכו שצריך לעצים כגון שנטל הגדולים ומניח הקטנים מותר:

יא. אסור לקצץ ענפי האילן לתקנו ואם ניכר שמכוין בשביל הענפים להאכילן לבהמתו ולא לתקנו כגון שקוצץ כולן מצד אחד מותר:

יב. אין מתליעין האילנות ולא מזהמין (פירוש מדביקים שם זבל כדי שלא ימות האילן) הנטיעות אבל סכין האילנות והפירות בשמן:

יג. אישות ועכברים שמפסידים בשדה אילן מותר לצודן כדרכו שחופר גומא ותולה בה המצודה ואפילו בשדה הלבן הסמוכה לשדה האילן מותר לצודן כדרכו שיוצאין ממנה ומפסידים האילן ואם אינה סמוכה לשדה האילן אין צדין אותן אלא על ידי שינוי שנועץ שפור בארץ ומנענעו לכאן ולכאן עד שנעשית גומא ותולה בה המצודה ויש אומרים שבשדה הלבן הסמוכה לשדה האילן אינו מותר אלא על ידי שינוי ואם אינה סמוכה לשדה האילן אסור אפילו על ידי שינוי:

יד. אין מכניסין צאן לדיר בחול המועד לזבל השדה ואם הכניסן הנכרי מעצמו מותר אף בשבת אפילו אם מחזיק לו טובה על שהכניסן ובלבד שלא יתן לו שכר ואפילו אינו נותן לו אלא שכר מזונות אסור וביום טוב יכול ליתן לו שכר מזונו ובלבד שלא יתן לו שכר אחר ובחול המועד אפילו אם נותן לו שכר אחר מותר ובלבד שלא ישכירנו ולא יסייענו ולא ימסור לו שומר לנער הצאן (פירוש מוליכה ממקום למקום ומתוך כך הגללים מתנערים) ואם היה הנכרי שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה מסייעין אותו בחול המועד ומוסרין לו שומר לנער הצאן:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. וינקה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בנתי פנסיות ובנתי מדקשות. ובשמחות. ויכלל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים כיד לחודש – עמוד ב זוכה לבנים צדיקים!

טו. אסור לקצור השדה בחול המועד אם אינו נפסד אם יעמוד עד לאחר המועד ואם אין לו מה יאכל אפילו מוצא בשוק לקנות אין מצריכין אותו ליקח מן השוק אלא קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר כדרכו ובלבד שלא ידוש בפרות והני מילי אין צריך אלא לו לבדו אבל אם הוא צריך לדוש לצורך רבים דש אפילו בפרות:

טז. מי שיש לו כרם אצל כרמו של נכרי והנכרי בוצר שלו בחול המועד ואם לא יבצור הישראל גם את שלו יפסיד יכול לבצרו ולדרוך היין ולעשות החביות וכל צרכי היין בלא שינוי ובלבד שלא יכוין לעשות מלאכתו במועד:

סימן תקלח – כמה ענינים הנקראים דבר האבד, ובו ו' סעיפים

א. מי שהפך את זיתיו או שהיה יינו בבור ואירעו אונס או ששכח או נתעצל שהיה סבור שהיה יכול לשהות לאחר הרגל ולא עשה קודם הרגל מאחר שהוא דבר האבד זולף וגומר ומזפת החביות בין קטנות בין גדולות וגף (פירוש שישים בהן מגופתן) החביות כדרכו בלא שינוי. הגה: והוא הדין דיכול לתקן החביות לקשרם בעקלים (מרדכי) אבל לא יכוין מלאכתו במועד אלא יעשה הכל קודם המועד אם יודע שיצטרך במועד (הגהות מיימוני ותרומת הדשן) וכן שולה פשתנו מן המשרה וכל כיוצא בזה מדבר האבד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד:

ב. מותר להכניס פירות מפני הגנבים אם אינם במקום המשתמר ומיהו יעשה בצנעה כגון שיכניסם בלילה ואם הוא דבר שיש בו פרסום בלילה יותר מביום כגון שצריך להכניסו באבוקות ובקולות יכניסם ביום. הגה: ואם אי אפשר לעשותן כי אם בפרהסיא הכל שרי בדבר האבד (המגיד פרק ז' ומרדכי פרק מי שהפך):

ג. אסור להסיע ממונו מעיר לעיר אם לא בשביל דבר האבד:

ד. היו לו תאנים שטוחים בשדה ליבש וירא מהמטר מותר לחפותם בקש אפילו חיפוי עב:

ה. מי שיש לו סחורה שאם לא יהפכה ממטה למעלה תתקלקל מותר להפכה בחול המועד:

ו. המכוין מלאכתו והניחה למועד ועשאה במועד בית דין מאבדין אותה ממנו

ומפקירים אותה לכל. הגה: ואם הוא עושה מלאכת אחרים שאי אפשר לקנסו כגון חייט או סופר שעושה מלאכת אחרים משמתנין ליה ומלקין אותו (בית יוסף ור"י). ואם מת לא יקנסו בנו אחריו ומותר לו לעשותה אם הוא דבר האבד:

סימן תקלט – דיני הסחורה בחול המועד, ובו י"ד סעיפים

א. כל סחורה אסורה אפילו כל שהוא בין לקנות בין למכור ואפילו אם הלוח מעות על מנת שיתנו לו אחר כך יין או סחורה אחרת בפרעון חובו כדי להשתכר אינו יכול לילך ולתובעם אלא אם כן אינם מצויים אחר המועד דהוה ליה דבר האבד אם לא ילך בחול המועד למקומם ויתבעם. הגה: מיהו אם נזדמן לו ריוח מרובה במועד יכול למכור בצנעה ויוציא לשמחת יום טוב יותר ממה שהיה דעתו להוציא (בית יוסף):

ב. מי שהלוח לחבירו מעות מותר לתובעו בחול המועד לגבות מעותיו ואין צריך לומר שמותר לגבות חובו מן העכו"ם:

ג. מכר לחבירו פרקמטיא קודם מועד יש מי שאוסר לתבוע דמיה במועד אלא אם כן יהא הלוקח אדם שאינו מצוי במקום המוכר ונזדמן לו בחול המועד דהוי כדבר האבד ולי נראה שכיון שזקף עליו המעות בחובו קודם המועד הוה ליה כהלואה ומותר לגבות ממנו בחול המועד אפילו הוא אדם שמצוי במקום המוכר. הגה: וכן מותר לקבול במשפט בשביל חובותיו המותרים לתבוע (מרדכי סוף פרק מי שהפך) וכן מותר לעשות זקיפה עם חובותיו במועד כדי להבטיחן דכל זה בכלל דבר האבד ושרי (המגיד פרק ז' ונימוקי יוסף פרקא קמא דמועד קטן):

ד. אם יש לו סחורה שאם לא ימכרנה עתה יפסיד מהקרן מותר למוכרה אבל אם לא יפסיד מהקרן לא ומכל מקום אם הוא בענין שאם ימכרנה עתה יהיו לו מעות בריוח ויוציא יותר לשמחת יום טוב מותר למכור ונראה לי שלא נאמרו דברים הללו אלא במי שיש לו מעות מועטים וחס עליהם מלהוציא כל כך לשמחת יום טוב ואלו היו לו מעות בריוח היה מוציא יותר אבל מי שיש לו מעות בריוח להוציא לשמחת יום טוב ככל אשר יתאוה ואין בדעתו להוציא כל כך לא נתיר לו למכור כדי שיוציא יותר:

ה. אם הוא דבר שאינו מצוי תמיד לאחר המועד כגון ספינות או שיירות שבאו או שהם מבקשים לצאת ומכרו בזול או לקחו ביוקר מותר לקנות ולמכור אפילו שלא לצורך תשמישו אלא לעשות סחורה ולהשתכר והוא הדין לירידיים הקבועים מזמן לזמן (ואפילו מעיר לעיר מותר ליסע בכהאי גוונא) (דברי עצמו). אבל מקומות שיש להם יום השוק יום אחד בשבוע אינו מותר למכור ולקנות ביום השוק שבתוך המועד שאין זה דבר האבד שאם אינו נמכר ביום השוק שבתוך המועד ימכר ביום השוק שלאחר המועד. הגה: ותגר שקונה מזה ומוכר לזה וחזור וקונה ומוכר מותר דהוי דבר האבד (כל ב):

ו. מציאה אסור לטרוח ולחפש עליה כגון נהר שהציף גדים על שפתו אסור לאספם כדי לכבשם אלא אם כן יהיו ראויים לאכול מהם במועד:

ז. המלוה את חבירו על חפץ או על סחורה על תנאי שאם לא יפרע לו לסוף שמונה ימים שיהא קנוי לו יש מתירים ויש אוסרים:

ח. עכו"ם שפרע לישראל יין בחובו מותר לקבלו ממנו דכמציל מידו דמי:

ט. מי שצריך לקנות יין בעת הבציר לצורך שתיית כל השנה ואם יעבור המועד לא ימצא כמו שמוצא עתה דבר האבד הוא ומותר לקנות ולתקן החביות ולזפותן ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד אבל יותר מכדי צורך שתייתו לא יקנה. הגה: ואם הוא דבר שאינו מצוי אחר כך להרויח בו מותר (בית יוסף):

י. מוכרי תבלין או ירק וכל דבר שאינו מתקיים פותחין ומוכרים כדרכם בפרהסיא שהכל יודעין שהם לצורך המועד:

יא. מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד כיצד אם היתה החנות פתוחה לזוית או למבוי פתח כדרכו ואם היתה פתוחה לרשות הרבים פתח אחת ונועל אחת וערב יום טוב האחרון של חג הסוכות מוציא ומעטר את השוק בפירות בשביל כבוד יום טוב (ומותר לקנות לצורך יום טוב שני של יום טוב האחרון) (טור והרא"ש):

יב. אין לוקחים בתים ואבנים עבדים ובהמה [אלא] לצורך המועד או לצורך המוכר

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם גבתי פנסיות וגבתי מדרשות. ובשמחות. ויכלל החברים וירידיים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הקב"ה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים כ"ד לחודש – עמוד ג זוכה לבנים צדיקים!

שאינו לו מה יאכל או לצורך השכיר שמוליך הדברים הנקנים שאין לו מה יאכל. הגה: ודוקא הני דאיכא פרסום בקנייתן ואוושוי מילתא אבל שאר כלים נהגו לקנותן בצנעה (המגיד):

יג. להלוות לנכרי ברבית לאותם שרגילים ללוות ממנו מותר משום דהוי דבר האבד ולאותם שאינם רגילים ללוות גם כן מותר והוא שיקחו רבית של שבוע ראשון ויציאונו בשמחת יום טוב. הגה: ומותר ליקח ערבות במועד על הלוואה שיעשה אחר המועד (הגהות אשירי):

יד. הלוואה דשולחנות בקביעות וחילוף אסור:

סימן תקמ"ב – דיני בנין וסתירה בחול המועד, ובו ה' סעיפים

א. בנין אפילו כל שהוא אסור ואם נפרץ גדר גנתו (או כותל חצירו שבינו לחבירו) (מרדכי פרק קמא דמועד קטן והגהות מיימוני פרק ח') בונה מעשה הדיוט דהיינו שמניח אבנים זו על זו ואינו טח בטיט או גודר אותו בקנים וגומא וכיוצא בהם וכן אם עשה מעקה לגג בונה אותו מעשה הדיוט אבל כותל חצר הסמוך לרשות הרבים שנפל בונהו כדרכו ואם היה נוטה ליפול סותרו מפני הסכנה ובונהו כדרכו. הגה: ואפילו אינו נוטה רק לחצר או למבוי מותר לסתרו מפני הסכנה ולחזור ולבנותו וכן בשאר דברים דאיכא למיחש לסכנה בונה וסותרו כדרכו (בית יוסף בשם רבינו ירוחם בנתיב י'):

ב. מותר ליטול גבשושית שבבית:

ג. סדקים שבגג מותר לסתמן ביד וברגל אבל לא בכלי אומנות:

ד. ציר הדלת והמפתח (והמנעול) (גמרא) והצנור והקורה בין שהם של עץ בין שהם של ברזל שנשברו אפילו מערב יום טוב יכול לתקנם בלא שינוי מפני שזה הפסד גדול הוא שאם יניח הפתח פתוח ודלתות שבורות נמצא מאבד כל מה שבבית (ולכן מותר ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד) (רבינו ירוחם):

ה. מותר לבנות מעשה הדיוט אבוס שתאכל בו הבהמה:

ו. מותר לבנות מעשה הדיוט אצטבא לישב או לישן עליה:

ז. תנור וכיריים שאפשר שייבשו ויאפה בהם במועד עושין ואם לאו אין עושין אותם (והוא הדין עשיית קדרות ואלפסין

שרי בכהאי גוונא) (נימוקי יוסף סוף פרק קמא דמועד קטן והמגיד פרק ח'). ובין כך ובין כך בונים על חרס של תנור ועל הכירה הטפילה שלהם:

ח. נוקרים את הרחיים ופותחים להם עין (פירוש נקב שעושים באמצע הרחיים) ומעמידים אותם ובונים אמת המים של רחיים וקוצצים צפרני החמור של רחיים. הגה: ומותר לחדד סכין במועד וסכין שנשבר במועד מותר לעשות אחרת (המגיד פרק א'):

סימן תקמ"ג – דיני אריגה בחול המועד, ובו ה' סעיפים

א. מותר לעשות מצודות דגים מערבה שהוא מעשה הדיוט אבל לא הארוגים מחוטים שהוא מעשה אומן. הגה: ומותר לתקן הפתילות לנרות בחול המועד דמעשה הדיוט הוא (נימוקי יוסף פרק אלו מגלחין רבינו ירוחם נתיב י' חלק ה' בית יוסף):

ב. מסרגין (פירוש הוא כעין האריגה אלא שבסריגה יש ריוח מה בין חוט לחוט) המטות אבל אין מפשילין חבלים בתחילה:

ג. מותר למעך בגדי פשתן בידיים אחר הכיבוס כדי ללבנן ולרכנן אבל אין עושין קשרי בתי ידיים מפני שהוא מעשה אומן (ומותר להחליק הבגדים עם הזוכית כדרךן הואיל והוא לצורך המועד) (סמ"ג ורבינו ירוחם):

ד. אסור לתקן מלבושיו ומנעליו הקרועים וכן אסור לומר לנכרי לתקנם (מיהו על ידי שינוי שרי לתקנם קצת לצורך המועד) (רבינו ירוחם):

ה. מי שצריך לו בגד במועד אם היה הדיוט ואינו מהיר באותה מלאכה הרי זה עושה אותו כדרכו ואם היה אומן מהיר הרי זה עושה אותה מעשה הדיוט דהיינו שיעשה תפירות רחבות ותפירה אחת למעלה ואחת למטה כשיני הכלב. הגה: וכל אדם יחמיר על עצמו לתפור בשינוי זה ולא מהני לאומן לתפור על ידי שישנה באחיזת המחט בידו אלא בעיני שינוי הניכר (תרומת הדשן סימן פ"ז):

סימן תקמ"ד – שלא לעשות מלאכה לאחרים בחול המועד אלא בחנם, ובו ב' סעיפים

א. אפילו מלאכות המותרות אינם מותרות לעשותם אלא לעצמו או לאחרים בחנם אבל בשכר אסור ומיהו אם אינו נותן לו שכר קצוב אלא שאוכל עמו בשכרו

מותר. הגה: ודבר האבד מותר לעשות אפילו בשכר קצוב (כל בו):

ב. כל מלאכה מותר לעשותה על ידי פועל שאין לו מה יאכל כדי שישתכר וירויח:

סימן תקמ"ה – דין מלאכה על ידי אינו יהודי בחול המועד, ובו ג' סעיפים

א. כל דבר שאסור לעשותו אסור לומר לנכרי לעשותו:

ב. נכרי שקבל מערב יום טוב לבנות ביתו של ישראל בקבלנות אסור להניח לעשות בחול המועד אף על פי שהוא חוץ לתחום אבל אם נתן לו מלאכה בתלוש קודם המועד בקבלנות לעשותה בתוך ביתו של נכרי מותר:

ג. מותר ליתן לנכרי מלאכה בקיבולת או בשכיר יום שיעשנה אחר המועד ובלבד ובלבד שלא ימדוד וישקול וימנה כדרך שעושה בחול. הגה: ואף אם יעשה הנכרי אחר כך מלאכה שרי הואיל והתנה עמו לעשותה אחר המועד (מרדכי ריש פרק מי שהפך ובית יוסף ורבינו ירוחם):

סימן תקמ"ו – דין צרכי רבים בחול המועד, ובו ב' סעיפים

א. צרכי רבים מותר לעשותם בחול המועד כגון לתקן הדרכים ולהסיר מהם המכשולות ולציין הקברות כדי שיזהרו מהם הכהנים ולתקן המקואות. הגה: ודוקא צרכי רבים כאלו שהם צריכים לגוף האדם אבל שאר צרכי רבים כגון בנין בית הכנסת (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א) אסור לעשות במועד והוא הדין דלשאר צרכי מצוה אסור לעשות מלאכת אומן במועד (ריב"ש סימן רכ"ז):

ב. בורות ומעיינות של רבים שנפל בהם עפר ואבנים ונתקלקלו מותר לתקנם ואפילו אין רבים צריכים להם עתה כיון שאינו מעשה אומן אבל לחפור להם בורות מחדש שהוא מעשה אומן אם הרבים צריכים להם עתה מותר אפילו אם כווננו מלאכתן במועד ואפילו בפרהסיא ובטיריחא יתירה ואם אין צריכים להם עתה לא יעשו אבל בורות שיחין ומערות של יחיד אסור לחפור אותם מחדש ואפילו צריך להם עתה ואם היו עשויים כבר ונתקלקלו אם צריך להם עתה מותר לתקנם ואם אין צריך להם עתה אסור לתקנם אבל מותר להמשיך מים לתוכן אפילו אין צריך להם עתה:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לפרק החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרנסם בנתי פנסיות ובנתי מדקשות. ובשמחות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "התקנה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!

זכר המזכה את הרבים כיד לחודש – עמוד ד זוכה לבנים צדיקים!

סימן תקומה – דיני כתיבה בחול המועד, ובו י"א סעיפים

א. אסור לכתוב בחול המועד ואפילו להגיה אות אחת בספר אסור. הגה: ולצורך רבים יש אוסרים כל שאינו לצורך המועד (תרומת הדשן סימן פ"ה) ויש מתירין (כל בו ובית יוסף). ונהגו להקל בכתב שלנו שאינו מעשה אומן:

ב. נראה לי שאם אין להם ספר תורה כשר לקרות בו בצבור מותר להגיהו בחול המועד כדי לקרות בו בצבור וכן בספרי מקרא וגמרא שצריך לקרות במועד מותר להגיהם במועד משום דהוה דבר האבד ואם אין להם ספר תורה כלל אם אפשר לכתבו כולה בחול המועד על ידי סופרים הרבה יכתבוהו דצורך המועד הוא לקרות בתורה בצבור במועד. הגה: והוא הדין שאר ספרים ללמוד בהם (תרומת הדשן סימן פ"ה ורוקח):

ג. כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטווה על יריכו תכלת (וציצית) (בית יוסף) לבגדו ואם אין לו מה יאכל כותב ומוכר לאחרים כדי פרנסתו. הגה: או שיהיו לו הוצאתיו יותר בריוח לשמחת יום טוב (טור). ואם כתבן כדי להניחן במועד בכל ענין שרי (סמ"ג). ואינו אסור רק הכתיבה אבל עשייתן שרי (בית יוסף בשם תוספות):

ד. מותר לכתוב חשבונותיו ולחשוב יציאותיו. הגה: והוא הדין הכתבים שכותבים כשמלוים על משכונות שרי (הגהות מרדכי כל בו ומהרי"ל סוף פרק מי שהפך):

ה. מותר לכתוב שטר קידושין ושטרי פסיקתא גיטין ושוברים דייתיקי מתנות פרוזבולין אגרות שום ואגרות מזון (פירוש שטרי פסיקתא שאדם פוסק לתת לבנו או לבתו כן וכך. ופירוש דייתיקי שטר צואה דא תהא למיקם ולהיות. ופירוש פרוזבול פרוז בולי ובוטי כלומר תקנת המלוה שלא יאבד ממונו ותקנה ללוה שימצא מי שילוננו. ופירוש אגרות שום ששמו בית דין נכסי לוח ונתנום למלוה ואגרות מזון שמכרו בית דין את הקרקע למזון האשה והבנות וכתבו מעשה בית דין על זה אי נמי מי שקבל עליו לזון את בת אשתו) שטרי חליצה ומיאונין ושטרי ברורין ופסקי דינין. הגה: ומותר לכתוב כתובה במועד (כל בו) ויש אוסרים (סמ"ק) ואגרות שאלת שלום שאדם שולח לחבירו ואפילו על דבר פרקמטיא שאינה אבודה (ויש אוסרין בשאלת שלום) (טור בשם הלכות גדולות) ונהגו להחמיר אפילו בכתביה שלנו שהיא כתיבה משיט"א):

ו. אין כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו מלוה ללוה (והלוח צריך למעות) או שאין לו לסופר מה יאכל הרי זה יכתוב. הגה: ומותר לכתוב שטר מכירה במועד (תוספות) אבל אין לכתוב שטר אריסות וקבלנות שקבל קודם המועד (רבינו ירוחם):

ז. כל הדברים שמותר לכתוב אפילו בלא שינוי מותר וכל מה שאסור לכתוב אפילו על ידי שינוי אסור. הגה: ובלוחות של שעוה מותר לכתוב לפי שאינו כתב המתקיים (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ח. מי ששלחו לשאול ממנו שאלה ואין השליח רוצה להתעכב עד אחר המועד מותר לכתבה וכן מותר להעתיקה מפני שחשוב דבר האבד:

ט. ואם שמע דבר חידוש מותר לכתבו כדי שלא ישכח וכן אם ראה ספר מחודש מותר להעתיקו אם לא ימצא להעתיקו לאחר המועד:

י. בזמן הבית היו דנין בין דיני ממונות בין דיני נפשות והיו משמתין ומכין למי שלא קיבל עליו הדין:

יא. מותר לקבול בשביל חובותיו בחול המועד:

סימן תקמו – דיני אירוסין ונישואין בחול המועד, ובו ה' סעיפים

א. אין נושאין נשים במועד לא בתולות ולא אלמנות ולא מייבמין ומותר לארס ובלבד שלא יעשה סעודת אירוסין הארוס בבית ארוסתו בשעת אירוסין ומותר לעשות ריקודין ומחולות ולעשות סעודת הארוס עם מריעיו שלא בבית ארוסתו וכן לסעוד הארוס בבית ארוסתו שלא בשעת אירוסין מותר:

ב. מותר להחזיר גרושתו מן הנישואין:

ג. הכל מותרים לישא בערב הרגל ולעשות סעודה ברגל בין בתולות בין אלמנות:

ד. מותר לעשות ברגל סעודת ברית מילה וכן סעודת פדיון הבן:

ה. עושה אשה כל תכשיטיה במועד כוחלת ופוקסת (פירוש מחלקת שיערה לכאן ולכאן, רש"י) ומעברת סרק על פניה וטופלת עצמה בסיד וכיוצא בו והוא שתוכל לסלקו במועד ומעברת שער מבית השחי ומבית הערוה בין ביד בין בכלי ומעברת סכין על פדחתה:

סימן תקמו – דין מי שמת לו מת בחול המועד, ובו י"ב סעיפים

א. חול המועד אסור בהספד ותענית לפיכך אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ומטעם זה אין מוליכין המת לבית הקברות עד שיהיה הקבר מתוקן:

ב. נשים מענות דהיינו שכולם עונות כאחת אבל לא מקוננות דהיינו שאחת מדברת וכולן עונות אחריה ולא מטפחות דהיינו להכות כף אל כף נקבר המת אף לא מענות:

ג. כל שלשים יום לפני המועד אסור להספיד על המת שמת לו מלפני שלשים יום קודם המועד ואפילו אם יש לו הספד בלא זה כגון שמת לו מת בתוך שלשים שמותר לספדו אפילו מת ערב הרגל אסור להספיד עמו על המת שמת לפני שלשים יום קודם המועד:

ד. מי שבאה לו שמועה בתוך ל' יום קודם הרגל נראה לי שמותר לספדו ואף על פי שהיא רחוקה:

ה. יראה לי שמה שאנו נוהגים בתשלום השנה לספוד המת ולהזכיר נשמתו אינו בכלל זה ומותר לעשותו בתוך שלשים לרגל:

ו. אין קורעין על המת בחול המועד אלא לקרוביו שהם חייבים להתאבל עליו וכן על חכם או על אדם כשר או אם עמד שם בשעת יציאת נשמה ועל קרוב שחייב להתאבל עליו ועל חכם קורע אפילו אינו בפניו אלא שבאה לו שמועה במועד אם הוא בתוך שלשים ועל אדם כשר אינו קורע אלא אם כן ידע בין מיתה לקבורה. הגה: ויש חולקים ונהגו בני אשכנז שלא לקרוע במועד כי אם על אביו ואמו ועל שאר המתים קורעים לאחר המועד (מהרי"ל ותרומת הדשן סימן רפ"ח) ובמקום שאין מנהג יש לקרוע על כולם:

ז. אין חולצין כתף אלא קרוביו של מת המחוייבים להתאבל עליו או על חכם:

ח. מברין בחול המועד והוא שלא יברו ברחבה אלא קרוביו של מת ולא יברו האבל בתוך ביתו אלא על מטות זקופות לפי שאין כפיית המטה ברגל כלל:

ט. על החכם מברין הכל בחול המועד בתוך הרחבה כדרך שמברין את האבלים שהכל אבלים עליו:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולקת לפרק החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ויופה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם גפתי פנסיות ובפתי מדקשות. ובשמחות. וכלל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים כיד לחודש – עמוד ה' זוכה לבנים צדיקים!

י. עושיין כל צרכי המת בחול המועד גוזזין שערו ומכבסים כסותו ועושיין לו ארון בחצר שבו המת כדי שיהא ניכר שהוא לצורך המת ואם לא היו להם נסרים מביאים קורות ונוסרים מהם נסרים בצנעה בתוך הבית ואם היה אדם מפורסם עושים אפילו בשוק אבל אין כורתין עץ מן היער לנסור ממנו נסרים לארון ואין חוצבין אבנים לבנות בהם קבר ובמקום שהיהודים מעט דרים במקום אחד והכל יודעים כשיש מת בעיר הכל חשוב כמפורסם:

יא. אין חופרים כוכין בחפירה וקברות בבנין בחול המועד להיות מוכנים למת שימות אבל מחנכין אותה שאם היה ארוך מקצרו או מאריכו או מרחיבו:

יב. אין לתלוש עשבים ועפר בחול המועד בבית הקברות כמו שנוהגים לעשות בחול (דין צדוק הדין במועד עיין ביורה דעה סימן ת"א סעיף ר')

סימן תקמח – דין אבילות בחול המועד, ובו כ' סעיפים

א. הקובר את מתו בתוך הרגל לא חל עליו אבילות ברגל אלא לאחר הרגל מתחיל למנות שבעה ונוהג בהם אבילות ומונה שלשים מיום הקבורה ונוהג בשאר השלשים ככל גזירת שלשים:

ב. במקומות שעושיין שני ימים טובים מונה השבעה מיום טוב שני האחרון אף על פי שאינו נוהג בו אבילות הואיל ומדבריהם הוא עולה לו מן המנין ומונה מאחריו ששה ימים בלבד. הגה: אם יום שני של ראש השנה עולה למנין שבעה, עיין ביורה דעה סימן שצ"ט סעיף י"ג בהגהות:

ג. הקובר את מתו ביום טוב שני של גליות שהוא יום טוב האחרון או ביום טוב שני של עצרת נוהג בו אבילות אם היה אותו היום יום מיתה וקבורה הואיל ויום טוב שני מדבריהם ואבילות יום ראשון של תורה ידחה עשה של דבריהם מפני עשה של תורה אבל אם קברו ביום טוב שני של ראש השנה אינו נוהג בו אבילות ששניהם כיום ארוך. הגה: ויש חולקים דסבירא להו דאין נוהג אבילות בשום יום טוב שני וכן מנהג פשוט ואין לשנות (רבינו חננאל והרא"ש):

ד. זה שאמרנו שהקובר מתו ברגל לא חלה עליו אבילות הני מילי דברים של פרהסיא אבל דברים שבצנעה נוהג (מיהו

מותר לישן עם אשתו בחדר ואין צריך שמירה):

ה. אף על פי שאין אבילות נוהג במועד אנינות נוהג בו שאם מת לו מת בחול המועד אסור בדברים שאונן אסור בהם ואם מת ביום טוב ואינו רוצה לקוברו בו ביום אין עליו דין אנינות אלא אם כן צריך להחשיך על התחום להכין לו צרכי קבורה אז חל עליו דין אנינות משעה שמחשיך אבל אם מת ביום טוב שני והוא רוצה לקברו בו ביום או ביום טוב ראשון ורוצה לקברו על ידי נכרי חל עליו אנינות:

ו. אף על פי שאין אבילות ברגל אם מת לו מת ברגל מתעסקים בו ברגל לנחמו ולאחר הרגל כשיכלו שבעה למיתת המת אף על פי שעדיין לא כלה האבילות מלאכתו נעשית על ידי אחרים בבתייהם ועבדיו עושים לו בצנעה בתוך ביתו ואין צריכים לנחמו אחר הרגל מנין הימים שנחמהו ברגל:

ז. מת לו מת קודם הרגל ונהג אבילות אפילו שעה אחת לפני הרגל בטלה ממנו גזירת שבעה וימי הרגל עולים למנין שלשים הרי שבעה לפני הרגל והרגל ומשלם עליהם עד שלשים ודוקא שנהג אבילות באותה שעה אבל אם שגג או הזיד ולא נהג אבילות או שהיה סמוך לחשיכה ולא היה יכול לנהוג אין הרגל מבטל האבילות ודינו כדין קובר מתו ברגל:

ח. אם נהג שבעה ופגע בו הרגל מבטל ממנו גזירת שלשים אפילו חל יום שבעה בערב הרגל מותר לספר ולכבס בערב הרגל. הגה: והוא הדין הרחיצה לדין דנוהגין איסור רחיצה כל שלשים ומותר לרחוץ סמוך לערב ואין צריך להמתין עד הלילה (הגהות מיימוני ומרדכי והגהות אשירי).

ט. ואין צריך לומר אם חל יום ה' להיות בשבת ערב הרגל שמותר לספר בערב שבת ואם לא גילח בערב הרגל מותר לגלח אחר הרגל שהרי כבר נתבטל ממנו גזירת שלשים אבל בתוך הרגל לא יגלח כיון שהיה אפשר לו לגלח קודם הרגל ואם חל יום שבעה שלו בשבת ערב הרגל מותר לגלח בחול המועד כיון שלא היה אפשר לו לגלח קודם:

טו. הא דרגל מבטל גזירת שלשים בשאר מתים אבל באביו ואמו שאסור לספר עד

שיגערו בו חביריו אפילו פגע בו הרגל לאחר ל' יום אינו מבטל:

י. ואם חל אחד מימי האבילות חוץ מהשביעי בערב הרגל מותר לכבס ולא ילבשנו עד הלילה וטוב לזוהר מלכבס עד אחר חצות כדי שיהא ניכר שמפני הרגל הוא מכבס אבל לרחוץ אסור עד הלילה ויש מתירין לרחוץ אחר תפלת המנחה סמוך לחשיכה. הגה: ולדין דנוהגים איסור רחיצה כל שלשים אסור לרחוץ דהא הרגל לא בטל ממנו רק גזירת שבעה והוא הדין לענין כיבוס במקום דנוהגין איסור כבוס כל שלשים:

יא. ראש השנה ויום הכיפורים חשיבי כרגלים לבטל האבילות:

יב. נהג שעה אחת לפני הפסח אותה שעה חשובה כשבעה ושמונה ימי הפסח הרי חמשה עשר ומשלם עליהם (עוד) חמשה עשר:

יג. שעה אחת לפני עצרת חשובה כשבעה ועצרת כיון שאם לא הקריב קרבנות עצרת בעצרת יש לו תשלומין כל שבעה חשוב כשבעה הרי י"ד ומשלם עליהם (עוד) י"ו ויום שני של עצרת עולה למנין הי"ו:

יד. שעה אחת לפני ראש השנה בטלה ממנו גזירת שבעה מפני ראש השנה וגזירת שלשים מבטל ממנו יום הכיפורים ומגלח בערב יום הכיפורים והוא הדין לקובר מתו בשלשה לתשרי שמגלח בערב יום הכפורים:

טו. שעה אחת לפני יום הכיפורים בטלה ממנו גזירת שבעה מפני יום הכיפורים וגזירת שלשים מבטל ממנו החג ומגלח בערב החג:

טז. שעה אחת לפני החג והחג הרי י"ד ושמיני עצרת שבעה הרי כ"א יום ויום שני של שמיני עצרת הרי כ"ב ומשלם עליהם ח':

יז. שמע שמועה קרובה בשבת או ברגל ולמוצאי שבת ורגל נעשית רחוקה דינו כדין שמע שמועה רחוקה אחר השבת והרגל אלא שבשבת וברגל נוהג דברים שבצנעה:

יח. שמע שמועה רחוקה בשבת או ברגל אינו נוהג בהם אפילו דברים שבצנעה אלא למוצאי שבת או הרגל נוהג שעה אחת ודיו:

הנה מוכא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ונוקה להיות "בן עולם הבא". נא תפסקם בנתי פנסיות ובנתי מדקשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. וזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי ימינו "השקחה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים כ"ד לחודש – עמוד ו זוכה לבנים צדיקים!

יט. שמע שמועה קרובה בשבת שבת עולה ליום אחד ולמחר קורע והוה ליה יום ששי שביעי לאבילות:

כ. אם עשרה ימים אחר החג שמע שמת לו מת בערב החג אף על פי שאם נמנה שעה אחת לפני החג שבעה ושבעת ימי החג ויום שמיני עצרת כ"א ועשרה ימים אחרים הרי ל"א אין לזה דין שמועה רחוקה אלא דין שמועה קרובה שאין הרגל עולה למי שלא נהג אבילות קודם לו כלל וכל שכן למי שלא היה יודע שמת לו מת:

הלכות תשעה באב ושאר תעניות

סימן תקמט – להתענות ארבע צומות, וכו' ב' סעיפים

א. חייבים להתענות בתשעה באב ובי"ז בתמוז ובג' בתשרי ובעשרה בטבת מפני דברים הרעים שאירעו בהם:

ב. אף על גב דכתיב בקרא בחדש הרביעי בתשעה לחודש הובקעה העיר אין מתענין בתשעה בו אלא בי"ז מפני שאף על פי שבראשונה הובקעה בתשעה בו כיון שבשניה הובקעה בי"ז בו תקנו להתענות בי"ז בו משום דחורבן בית שני חמיר לן:

סימן תקנ – הבלד שיש בין תשעה באב ליתר צומות, וכו' ד' סעיפים

א. הכל חייבים להתענות ארבע צומות הללו ואסור לפרוץ גדר. הגה: מיהו עוברות ומיניקות שמצטערות הרבה אין להתענות (הגהות מיימוני והמגיד פרק ה') ואפילו אינן מצטערות אינן מחויבות להתענות אלא שנהגו להחמיר ודוקא בג' צומות אבל בתשעה באב מחויבות להשלים (כדלקמן סימן תקנ"ד סעיף ה')

ב. צומות הללו חוץ מתשעה באב מותרים בהצצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה ואין צריך להפסיק בהם מבעוד יום:

ג. כל ד' צומות הללו אם חלו להיות בשבת נדחין לאחר השבת. הגה: ואם אלו בערב שבת קורים בשחרית ומנחה ויחל (בית יוסף). ואם חופה ביום התענית בערב שבת נוהגין להתפלל מנחה ולקרות ויחל ואחר כך עושין החופה (ועיין לעיל סימן רמ"ט סעיף ד' אם משלימין התענית):

ד. בשבת קודם לצום מכריז שליח צבור הצום חוץ מתשעה באב וצום כפור וצום פורים וסימנך אכ"ף עליו פיהו (ומנהג האשכנזים שלא להכריז שום אחד מהם):

סימן תקנא – דין שבוע שחל תשעה באב להיות בתוכה, וכו' י"ח סעיפים

א. משנכנס אב ממעטין בשמחה ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי לישתמיט מיניה דריע מזליה. הגה: מילה שהיא מראש חודש עד ט' באב נוהגין שהמולה ובעל ברית ואבי הבן לובשין בגדי שבת (מנהגים) אבל בלאו הכי אסור אפילו בשבת של חזון אין מחליפין ללבוש בגדי שבת כי אם הכתונת לבד (מרדכי הלכות תשעה באב והגהות אשירי פרק ב' דתענית ואגודה ורוקח) אבל פורשין פרוכת של שבת אם לא שאירע תשעה באב בשבת ונדחה שאז אין פורשין פרוכת של שבת ומי שיש לו נשואין בשבת נחמו מותר ללבוש בגדי שבת בשבת של חזון (מהרי"ל):

ב. מראש חודש עד התענית ממעטים במשא ומתן ובבנין של שמחה כגון בית חתנות לבנו או בנין של ציור וכיור ובנטיעה של שמחה כגון אבורנקי של מלכים שנוטעים לצל להסתופף בצלו או מיני הדס ומיני אהלים ואם היה כותלו נוטה ליפול אף על פי שהוא של שמחה מותר לבנות (ולצורך מצוה הכל שרי) (ר"ן סוף פרק קמא דתענית). ואין נושאים נשים ואין עושין סעודת אירוסין אבל ליארס בלא סעודה מותר ואפילו בתשעה באב עצמו מותר ליארס שלא יקדמו אחר. הגה: ונוהגין להחמיר שאין נושאים מי"ז בתמוז ואילך עד אחר תשעה באב (מנהגים):

ג. שבוע שחל בו תשעה באב אסורים לספר ולכבס אפילו אינו רוצה ללבושו עתה אלא להניחו לאחר תשעה באב ואפילו אין לו אלא חלוק אחד אסור וכן המכובסים מקודם בין ללבוש בין להציע בהם המטה ואפילו מטפחות הידים והשלחן אסור וכיבוס שלנו מותר אבל גיהוץ (פירוש מעבירין על הבגדים אבן חלק החליקו, ערוך) שלנו אסור וכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ והרי הם ככיבוס שלנו ומותר והני מילי לגהצן ולהניחן עד אחר תשעה באב אבל אסור ללבוש בשבוע זה ונהגו לאסור אפילו כלי פשתן ואפילו ככיבוס שלנו בין ללבוש בין לכבס ולהניח ואין להקל בדבר כיון שנהגו וכל שכן דאפשר דמדינא נמי

אסור שהרי יש מי שכתב דכיבוס שלנו קרי (גיהוץ) לשל בני כבל שאין מתלבנים יפה לפי שמיימהם הם עכורים שאינה ארץ הרים וגבעות כארץ ישראל וכיבוס של שאר ארצות אפשר שהוא ככיבוס של ארץ ישראל ואסור ועוד יש מי שפירש דגיהוץ היינו מים ואפר או נתר ובורית וכיבוס היינו במים לבד ובזמן הזה אין מכבסים במים לבד ונמצא שכל כיבוס של זמן הזה הוא גיהוץ ואסור מדינא אפילו בכלי פשתן ללבוש מיהא. הגה: ואנו נוהגין להחמיר בכל זה מתחילת ראש חודש עד אחר התענית אם לא לצורך מצוה כגון אשה הלובשת לבנים מותרת לכבס וללבוש לבנים ולהציע תחתיה (רוקח ואור זרוע) אבל בתשעה באב עצמו לא תלכש לבנים רק לובשת חלוק בדוק ויפה (הגהות שערי דורא) וכן לכבוד שבת לובשים כלי פשתן ומציעין לבנים כמו בשאר שבתות ואסור ליתן כלים לכובס נכרי לכבס מראש חודש ואילך אבל קודם ראש חודש מותר לתת אף על פי שכובסת אחר ראש חודש (תוספות פרק ד' דתענית ומהרי"ל):

ד. לאחר התענית מותר לספר ולכבס מיד ואם חל תשעה באב ביום ראשון או בשבת ונדחה לאחר השבת מותר בשתי השבתות בין שקודם התענית בין שאחריו ויש מי שאומר שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו חוץ מיום ה' ויום ו'. הגה: ונוהגין להחמיר מתחלת ראש חודש לענין כיבוס אבל תספורת נוהגים להחמיר מי"ז בתמוז (מנהגים):

ה. אסור לעבריות לכבס בגדי העובד כוכבים בשבוע זה:

ו. כלים חדשים בין לבנים בין צבועים בין של צמר בין של פשתן אסור ללבוש בשבת זה (ואנו מחמירין מראש חודש ואילך):

ז. יש אומרים שאסור לתקן בגדים חדשים ומנעלים חדשים בשבת זה ויש להחמיר בזה מראש חודש. הגה: והוא הדין דאסור לקנותן וכן אומן ישראל אסור לעשותן לאחרים בין בשכר בין בחנם (תרומת הדשן ובית יוסף). ונהגו להקל בזה אבל אם ידוע ומפורסם שהמלאכה של הנכרי שרי (תרומת הדשן). וכן נהגו לתת לאומנים נכרים לתקן כלים חדשים תוך זמן זה כדי שיהיו מוכנים לאחר התענית ומיהו טוב למעט בזה במקום דאפשר דלא עדיף משאר משא ומתן דמעטינן:

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק ל"ב חודש. שמונה עמודים יום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויפנה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים כ"ד לחודש – עמוד ז' זוכה לבנים צדיקים!

ח. נשי דנהיגי דלא למשתי (פירוש לסדר ולערוך החוטיין שהולכין לארכו של בגד והוא מלשון או בשתי או בערב) עמרא מדעייל אב מנהגא. (ונהגין שלא לקדש החדש עד הלבנה עד אחר תשעה באב) (מהרי"ל ודעת עצמו):

ט. יש נוהגים שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בשבת זו (ומותר בחומץ של יין) (אגודה ומהרי"ל). ויש שמוסיפין מראש חודש עד התענית ויש שמוסיפין מ"ז בתמוז. הגה: ומצניעים מראש חודש ואילך הסכין של שחיטה (רבינו ירוחם נתיב י"א חלק ג' והגהות מיימוני) שאין שוחטין כי אם לצורך מצוה כגון לחולה או שבת או מילה או פדיון הבן וכיוצא בו:

י. יש מי שאומר שהנוהגים שלא לאכול בשר בימים הנזכרים מותרים בתבשיל שנבטל בו בשר ואסורים בכשר עוף ובשר מלוח ויין תוסס ומותר לשתות יין הברלה וברכת המזון. הגה: ונהגין להחמיר שלא לשתות יין בברכת המזון ולא בהבדלה (תשובת מהרי"ל סימן ק"ו) אלא נותנים לתינוק ובמקום דליכא תינוק מותר בעצמו לשתות הברלה ובסעודת מצוה כגון מילה ופדיון הבן וסיום מסכתא וסעודת אירוסין אוכלים בשר ושותים יין כל השייכים לסעודה אבל יש לצמצם שלא להוסיף ובשבוע שחל תשעה באב בתוכה אין לאכול בשר ולשתות יין רק מנין מצומצם וזה אפילו בערב תשעה באב שרי (מנהגים ומהרי"ל) ובלבד שלא יהיה בסעודה שמפסיק בה (דברי עצמו):

יא. כל מי שאוכל בשר במקום שנוהגים בו איסור פורץ גדר הוא וינשכנו נחש

(ומותר לשתות כל שכר אפילו של דבש שקורים מע"ד):

יב. תספורת שבוע זה אחד ראשו ואחד כל שער שבו אסור:

יג. ובזקן כל שמעכב את האכילה מותר:

יד. אסור לגדולים לספר לקטנים ולכבס כסותם בשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה. הגה: מיהו בגדים שמלפפין בהם הקטנים לגמרי שמוציאים בהם ריעי ומשתינין בהם הני ודאי משרא שרי ואפילו בכגדי שאר קטנים נוהגים להקל (בית יוסף):

טו. מי שתכפוהו אכילות של מת ושל שבת זו והכביד שערו מיקל בתער אבל לא במספרים ומכבס כסותו במים אבל לא בנתר ובחול:

טז. יש נוהגים שלא לרחוץ מראש חדש ויש שאין נמנעין אלא בשבת זו ויש מתענים מ"ז בתמוז עד תשעה באב. הגה: ולצורך מצוה שרי ולכן נדה רוחצת וטובלת (מהרי"ל). ואפילו אם טובלת ליל י' באב מותר לה לרחוץ בערב תשעה באב אם אי אפשר לה לרחוץ ליל י' (אגודה). ונראה שהוא הדין אשה הלובשת לבנים יכולה לרחוץ מעט כדרכה בשאר שנה הואיל ואינה עושה לתענוג רק לצורך מצוה ונהגין שלא לרחוץ אפילו בצונן מראש חודש ואילך (תרומת הדשן סימן ק"ט). ואפילו בערב שבת של חזון אסור לרחוץ כי אם ראשו ופניו ידיו ורגליו בצונן (מהרי"ל ותשובת מהרי"ל סימן ט"ז ובית יוסף) ויש מקילין בחפיפת הראש בחמין למי שרגיל בכך כל שבת:

יז. טוב ליזהר מלומר שהחיינו בין המצרים על פרי או על מלבוש אבל על פדיון

הבן אומר ולא יחמיץ המצוה (וכן בפרי שלא ימצא אחר תשעה באב מותר לברך ולאכלו בין המצרים) (בנימין זאב סימן קס"ג ותשובת מהרי"ל):

יח. צריך ליזהר מ"ז בתמוז עד תשעה באב שלא לילך יחידי מארבע שעות עד תשעה שעות (משום שבהם קטב מרירי שולט) ולא יכו התלמידים בימים ההם:

סימן תקנב – דין ערב תשעה באב, ובו י"ב סעיפים

א. ערב תשעה באב לא יאכל אדם בסעודה המפסקת שאוכלה אחר חצות בשר ולא ישתה יין ולא יאכל שני תבשילין. הגה: ואף ממשקים אחרים ממעט בשתייתן ממה שרגיל לשתות (טור ובית יוסף בשם תוספות ורוקח). וכן לא יאכל אחר סעודתו צנן ומליח דברים שנוהג בהם בשאר פעמים כדי שיתנהג בפרישות (מרדכי):

ב. אפילו בשר מלוח שעברו עליו יותר משני ימים ולילה אחת ובשר עופות ודגים ויין מגתו דחינו שאין לו יותר משלשה ימים נהגו לאסור:

ג. אפילו בשל מין אחד בשתי קדירות מיקרי שני תבשילין וכן יש להחמיר וליזהר משני מינים בקדרה אחת אלא אם כן הוא דבר שדרכו בכך כל השנה כגון אפונין (מיני זרעונים, ובלע"ז ציציר"י) שנותנים עליהם בצלים וביצים ותבשיל הנעשה מדבר שנאכל כמות שהוא חי מקרי תבשיל לענין זה. הגה: ואין חילוק בין צלי למבושל לענין זה (מרדכי הלכות תשעה באב):

– חיוב ותיקון גדול ללמוד "שולחן ערוך"! –

על לימוד הפוסקים הזהיר מאוד מאוד ביותר מכל הלימודים, וראוי ללמוד כל הארבעה "שולחן ערוך" כולם מראשם עד סופם כסדר, אם יכול ללמוד כל הארבעה שולחן ערוך עם כל הפירושים הגדולים מה טוב, ואם לאו על כל פנים ילמוד כל הארבעה "שולחן ערוך" הקטנים, והוא תיקון גדול מאוד מאוד, כי על ידי חטאים נתערב טוב ורע, ועל ידי לימוד פוסק שמברר הכשר והפסול המותר והאסור הטהור והטמא, על ידי זה נתברר ונפרש הטוב מן הרע, וכמבואר במאמר "ראיתי מנורת זהב" ובשאר מאמרים מעלת לימוד הפוסקים. (שיחות הר"ן סימן כ"ט)

– לא יעבור יום בלי לימוד "שולחן ערוך"! –

ואמר: "שכל איש ישראלי מחויב ללמוד בכל יום ויום פוסקים, ולא יעבור. ואף אם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמוד על כל פנים איזה סעיף "שולחן ערוך" באיזה מקום שהוא, אפילו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשולחן ערוך, כי צריך ללמוד איזה דין ב"שולחן ערוך" בכל יום ויום כל ימי חייו, וכשאינו אנוס ילמוד כסדר כל הארבעה "שולחן ערוך" מדי יום ביומו, וכשיגמור ויסיים הארבעה "שולחן ערוך" יחזור ויתחיל ללמודם כסדר, וכן ינהג כל ימי חייו. (שם)

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לפרקים החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"! וכל המזכה את הרבים מיד לחודש – עמוד ח

